

Thoma László igehirdetései

Lekció: Lk. 24.13-35
Textus: Jer. Sir. 3.25-27

2011. január 1.
Gazdagrét

Három jó

Kedves Testvéreim!

Még jól emlékszem arra, gyerekként milyen is volt újév napján, január elsején felkelni, és arra eszmélni, hogy elkezdődött egy újabb esztendő. Megvolt a maga rituáléja ennek a napnak is a családukban, amelynek el nem maradható kellékei voltak. Délelőtt közösen megnéztük a Bécsből közvetített újévi koncertet, korhelylevest ettünk, amit egész évben csak ilyenkor készített édesanyám. Délután felkerestük közeli családtagjainkat, hogy boldog újévet kívánhassunk egymásnak. A család együtt volt, és ez jó volt mindnyájunknak. Mégis, sosem felejttem el azt a semmihez sem hasonlítható ürességet, amit minden újévkor éreztem. Azt az érzést, ami a bennem lévő kérdésekből táplálkozott: mit hoz az újesztendő? Milyen feladatok állnak előttem? Hogy fogom tudni azokat teljesíteni? Lesz-e elég erőm, jól fogom-e venni az akadályokat, és egyáltalán fog-e valami jó történni az évben? Mások újévi fogadalmakat tettek, próbáltak magukhoz térni az előző éjszaka után – én pedig arra emlékszem, hogy mindig féltem. Félttem az újtól, féltem a jövőtől.

Amikor keresztyén lettem, ez a dolog alapjaiban változott meg, mégis, jól emlékszem arra, ami akkor, gyerekként áthatott. Alapvető emberi hozzáállás az, ami bennem is ott volt. Az új helyzet, újév, új életszakasz előtt az emberben felmerül, hogy milyen is lesz majd az. A jövőhöz való hozzáállásunk pedig többé-kevésbé, de tartalmazza a félelmet, aggodalmat, szorongást, kérdéseket is.

Az Ige az a forrás, amiben felelet kaphatunk ezekre a dolgokra is, és amiből meríthetünk, amikor egy új kezdet idején keressük a támpontokat. Alapigénk Jeremiás Siralmainak könyvéből olyan válaszokat, támpontokat ad elénk, ami segíthet eligazodni abban, hogyan, milyen formában is számíthatunk Isten segítségére.

Jeremiás Siralmi igazából nem Jeremiás személyes siralmait, panaszait tartalmazza. Népe nevében fogalmazza meg kollektív panaszénekeit. A héber neve a könyvnek úgy is fordítható, hogy „Jaj!” A fogságba vitel, Jeruzsálem pusztulása körüli helyzet röviden ezt váltotta ki az emberből. „Jaj! Mi lesz most! Mi vár ránk ezután...?” A különös, hogy Jeremiás azt látja, hogy az ítéletben mindenki szenved. Az is, aki elhagyta Istent, de az is valamilyen módon, aki hű maradt. A szenvedő ember kiált Istenéhez ezekben az énekekben, válaszokat keres miértjeire; kiutat a kiüttalan pusztulásból.

És akkor, amikor mindenütt rossz van, amikor nagyon sok a kérdés és kétségbeesés, akkor Jeremiás egymás után háromszor azt mondja: jó. A felolvasott Igében három „Jó”-val kezdődő mondatot találunk. Három „jó” mondást. Három olyan „jó”-t, ami akármilyen rosszak között is megállja a helyét.

1. Az első jó: Isten jó.

A három „jó mondás” alapvetően kétféle. Az első Isten jóságának egyik dimenziójára emlékeztet, a második és harmadik abban ad útmutatást, mit jó, ha mi magunk cselekszünk.

Az első jó Isten jóságából indul ki, azt bizonyítja, arra épít. Az Úr jó a benne bízókhoz, a hozzá folyamodókhoz. Más fordítás így adja vissza az eredeti szöveg jelentését: „Jó az Úr azoknak, akik várják Őt, a léleknek, amely keresi Őt.”

Isten jósága olyan alapigazság, amely nagyon mélyen gyökerezik az emberben. Olyan, mintha nem csak a bibliai kijelentésben, hanem az emberi gondolkodásban, hagyományokban, a népi vallásosságban is jelen lenne ez. A jóisten, mint fogalom sokhelyütt előfordul, és hallani ezt nem hívő emberek szájából, hogy a jóisten majd megsegít, és így tovább. Vigyáznunk kell azonban, mert bár egyrészt ez a fajta meggyőződés egy olyan feltételezésen alapul, hogy kell lennie valamilyen „jóisten – félének”- nem feltétlenül a Biblia Istenére vonatkozik. A jóisten ugyanis, aki a hagyományok és népi bölcsességek jóistene, mondhatnám így is: a „jó idők”, a „jó dolgok” istene. Amint baj ér, amint valamit nem értünk, fájdalmak, szenvedés jön, mintha nem is lenne már ereje, és onnantól már nem ő az élet irányítója, hanem rossz erők, balszerencse. Amiről itt Jeremiás beszél, hogy Isten jó, az tehát nem valamilyen pozitív feltételezés valamiféle jóistenkéről. Az Ige alapján Isten jó, mivel Ő maga a szeretet, a végtelen hatalmú mindenható Isten, akinek jósága, szeretet, fénye, ereje végtelen, kiapadhatatlan forrás! Ráadásul a jósága felénk irányul, elér minket és nekünk hoz jót! Persze ez a jó sokszor csak utólag látszik jónak – és itt az utólagot lehet akár majd a földi élet utánról szemlélni. Azaz nem biztos, hogy értjük és magyarázatot tudunk adni életünk aktuális eseményeire. De ettől függetlenül; ezek ellenére is igaz, hogy Isten jó. És itt kezdődik a bizalom. A hit. A gyógyulás. Hogy elhiszem és elfogadom, hogy Isten jó. És minden jó adomány és tökéletes ajándék Tőle, a világosság Atyjától száll alá. És benne nincs változás, vagy változásnak akárcsak árnyéka is. Jézus mondja, hogy az igazság szabaddá tesz, nos, Testvéreim, ez erre is vonatkozik: az igazság, az Istenről szóló igazság szabaddá tesz: Isten jó, jó hozzám, és jót akar nekem. Jót tervez velem, és jó Nála lenni, Benne bízni, őrző tenyerébe simulni!

„Jó az Úr a benne reménykedőkhöz, a hozzá folyamodókhoz.” Ezt olvasva olyan, mintha Isten nem mindenkire lenne jó, és az a hozzáállás, igazság, amit megismerhetünk az Igéből, nem mindenkire lenne érvényes. Pedig tudjuk az Igéből, hogy Atyánk felhossa napját jókra és gonoszokra egyaránt, és mindenki részesül valamilyen módon az Ő jóságában. Az azonban nyilvánvaló, hogy az Ő szeretete és irgalma csak annak lehet nyilvánvalóvá, aki keresi Őt, aki Hozzá fordul. Annak lesz életté, az tud belőle erőt nyerni. Nagy reménységünk ez újév napján, kedves gyülekezet, hiszen nincs mit tennünk továbbra sem, mint az Ő orcájának világosságát keresni, Hozzá folyamodni, jelenlétébe vágyani és lépni is, Őt hívni segítségül nap, mint nap. Reménységünk pedig, hogy aki Hozzá megy, azt Ő semmiképpen el nem veti. Reménységünk, hogy meghallgat minket és nem hagy el kísértések és próbák közt sem. Bizalmunk az, hogy a mi Mennyei Atyánk akarata nélkül egy hajszál sem eshet le a mi fejünkről. Mert az Úrhoz folyamodó reménysége, hogy Ő meghallja és meghallgatja őt; a Benne reménykedő kiváltsága pedig, hogy bármikor folyamodhat hozzá! Jézus Krisztus által szabad utunk van Urunkhoz, éljünk hát ezzel a szabadsággal, és ne szünjünk meg imádkozni és minden módon keresni Őt és a Vele való közösséget!

2. A második és harmadik jó: jó, ha azt tesszük, hogy...

Szeretnék beszélni másodszer arról, hogy mire tanít az Ige arra nézve, hogy mi az, amit az ember tehet, ha vár az Isten cselekvésére, ha Benne bízunk. Akár bajban legyen, akár éppen minden rendben is menjen.

I. Egyrészt elég világos a tanítás arra nézve, hogy **jobb, ha ez ember csendben vár az Úr szabadítására**. És ezt értjük, és világos, hogy ez jó. Jobb kivárni, amíg Isten cselekszik. Ahogy az egyiptomi szabadítás idején mondta Mózes: „Az Úr harcol értetek, ti pedig maradjatok veszteg.”. Mintha Isten szabadító munkájának ősképe lenne ez: az Úr harcol az Ővéért. Ugyanakkor a másik oldala ennek, hogy egyrészt van, amikor Isten harcol értünk, és ebben a mi aktivitásunknak is helye van; illetve saját tehetetlenségünket érezve érezzük a készletet, hogy tennünk kell magunkért valamit. Mi tehát a helyes hozzáállás, és hogyan készülhet az ember előre arra, hogy akár könnyű akár nehéz időkben képes legyen várni az Isten szabadítására, hogy megtapasztalhassa azt?

1. Először is, ismernünk kell magunkat, hogyan szoktunk reagálni a helyzetekre, mikor az Úr szabadítására van szükségünk. Ha hevesebb típusok vagyunk, és nehezen tudjuk megvárni az Isten cselekvését, akkor fegyelmeznünk kell magunkat, és engedelmisséget kell tanulnunk abban, hogy várjuk meg Isten szabadítását. Ha hajlamosabbak vagyunk a passzivitásra, a benuátságra, akkor keresni kell a cselekvés útjait, amire Isten bátorít és vezet bennünket!
2. Másodszer folyamatosan keresnünk kell az Istennel való élő kapcsolatot, olvasnunk kell az Igét, nyitottnak lenni arra, amire Isten indít. Mert az Ő munkája és szabadítása során nemcsak hogy használ minket, hanem meg is akar értetni velünk dolgokat. És ez jó! Közben tanít, csiszol bennünket, növeli és erősíti hitünket, tanít jobban szeretni és elfogadni egymást és magunkat is.
3. Harmadszer nem szabad elfelejtenünk azt, hogy nem azért kell várni az Úr szabadítására, mert Isten elfoglalt és nem ér rá minket megszabadítani, vagy gondolkodnia kell a módszereken és ez időbe telik... Isten szabadítása a legmegfelelőbb időben és módon történik. A várakozásra azért van szükség, mert Ő látja át az összes eseményt, Ő fog össze minden láthatatlan szálat, és érti és tudja, mikor mire van szükség. Abban biztosak lehetünk, hogy Ő a megfelelő időben közbelép.
4. Negyedszer nagyon fontos, hogy minden belső bizonytalanságunkat letegyük Ő elé. A jövőre nézve, amiatt, hogy „Mit hoz a holnap...”, az emberben eluralkodhatnak a bizonytalanságok. Mindezzel jöhetünk elé, és letehetjük az Ő kezébe, Akiben nincs bizonytalanság, Aki a legfőbb biztonságot jelentheti számunkra is. Biztos kösziklünk az Isten, biztos pont, amihez köthetjük életünket, és Aki nem változik meg, ha mi, vagy a véleményünk, hozzáállásunk, érzéseink változnak is.

II. Az Igében arra nézve, hogy mi a jó, amit teszünk, azt olvassuk végül, hogy **jó dolog az igahordozás**. Hozzáteszem, nem csak férfiakra vonatkozik ez, ahogy első olvasatra tűnik, hanem minden emberre. Ráadásul ifjúkortól kezdve. Ez azért elég meglepetően hathat számunkra. Pláne egy újév kezdetén: „Mit jelent ez Uram, állandóan igában leszek, teher és nyomás alatt...”? Reméljük, hogy nem erről van szó, sokkal inkább arról, hogy nem biztos, hogy félni kell attól, ami első ránézésre ijesztő, vagy rossznak, bajnak látszik. Az iga az a dolog, ami megfoszt valakit a szabadságától. Az igába befogott állat nem mehet akárhová, hanem munkát kell végeznie ott, ahol gazdája akarja. Az igába fogott ember Jeremiás korában fogságba ment. Jeremiás könyvében korábban is a fogságba vitel jele volt az iga felvétele a próféta részéről, mint jelképes cselekedet. Miért jó hát, ha igát hord

az ember? Igazából más oldalról szeretném megközelíteni a dolgot: minden ember igát hord ezen a világon. Azért vágyik az ember annyira a szabadságra és azért mondja magát szabadnak az, aki (önmaga szerint) azt csinál, amit akar, mert igazából soha le nem tehető dolog az emberen az iga. Nem fizikailag, hanem mindenképpen lelki értelemben. Valaminek az irányítása, befolyása alatt állunk szüntelen; teljesen egyértelmű, hogy szellemi téren is igaz ez: valamilyen erőnek, hatalomnak, korszellemnek a hatása alatt. Nincs ember iga nélkül! Jó tehát, ha ez ember már ifjúkorában rádöbben erre, minél hamarabb, és óhajtja azt az igát, ami ha lehetséges, a legkönnyebb és a legédesebb az összes közül. Ezt már ismerjük, úgy gondolom, sokan. Jézus így beszélt erről Máté evangéliuma 11. fejezetében: **„Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok, és meg vagytok terhelve, és én megnyugvást adok nektek. Vegyétek magatokra az én igámat, és tanuljátok meg tőlem, hogy szelíd vagyok, és alázatos szívű, és megnyugvást találtok lelketeknek. Mert az én igám boldogító, és az én terhem könnyű.”** Erre van nekünk is szükségünk. Szelídség. Alázatos szív. Csendes teherhordozás. Könnyű iga. Vezetettség. Engedelmes szív. Békesség Istennel. Megnyugvás az Ő akaratában. Megbékélés Istennel és felebaráttal. Megbékélés önmagunkkal.

Végül szeretnék még beszélni arról, mi adhat erőt, reménységet földi életünk hátralévő idejére, közeledve az örökkévalósághoz, az Istennel való teljes közösséghez. Jeremiás siralmainak könyve formailag különlegesen van megszerkesztve. Mindegyik fejezetben 22 vers van. A héber abc 22 betűjével kezdődnek a versek egymás után, de a középső fejezetben háromszor 22 vers, 66 vers van; három versenként jön egy-egy újabb betű. A kellős közepén, a középső fejezet középső versében tesz bizonyosságot Jeremiás arról, hogy Isten irgalmas. Így olvastuk ezt:

Mert nem vet el örökre az Úr.
Még ha megszorít is, irgalmaz,
mert nagyon szeret.
Mert nem szíve szerint alázza
és szomorítja meg az embereket.
(*Jsir 3,31-33*)

Ez a reménység forrása. Ez a lényeg. Irgalmas az ÚR! Irgalmas Atya, aki lehajolt hozzánk, ahogy a 328. karácsonyi dicséretünkben énekeltük az ünnepben „Irgalommal szánva minket nagy jósága ránk tekintett, s ördögcsalta bús szívünket mennymagasból látni jött.” Jézusban az irgalmas Isten irgalma nyilvánvaló lett mindnyájunknak. Isten irgalma kísért minket az újévben is! Az Úr irgalma, amely végtelen; szeretete, mely felfoghatatlan, tölthet be minket minden nap! A Szentlélek jelenlétével lehet élő és nyilvánvaló számunkra, hogy Isten irgalmas Atya. Az Ővé az életünk, az Ő kezében tart minket!

Amikor 2009 májusában formálisan is egyesült a magyar reformátusság, a következő jelmondatot választottak egyházunk vezetői: „Krisztus a jövő – együtt követjük Őt!”. Nekem nagyon sokat jelent ez a mondat. Azért, mert ha megvalósul, és tényleg követjük Krisztust saját életünkben, akkor együtt közösséggé válhatunk és erősödhetünk. Így leszünk Isten irgalmában, Krisztusban bízva az egy hitben testvérré. Együtt követjük Krisztust. Együtt harcoljuk harcainkat. Együtt sírunk és nevetünk. Együtt imádkozunk: könyörgünk és hálát adunk.

Mit kívánhatnék az újévre a Testvéreknek? Azt, hogy ne féljünk! Ne féljünk a jövőtől. Az aggodalmaskodás hitetlenség, ami elszakít minket Istentől. Bízhatunk Isten irgalmában, akármit is hoz a holnap, a legnagyobb boldogság!

Ne féljünk a magánytól, ne féljünk magától a félelemtől, fájdalomtól sem! Mert az Úr jó, kezében tart, megőriz minket. És az adott élethelyzetben, amibe kerülünk és vagyunk, megad mindent számunkra, amire szükségünk van. És velünk lesz, és megtartja életünket. Dicsérjük ezért Őt életünk minden napján!

Ámen!